

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego dyrektywy Rady 77/91/EWG, 78/855/EWG i 82/891/EWG oraz dyrektywę 2005/56/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących sprawozdawczości i dokumentacji w przypadku połączeń i podziałów

COM(2008) 576 wersja ostateczna – 2008/0182 (COD)

(2009/C 218/05)

Dnia 16 października 2008 r. Rada, działając na podstawie art. 44 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, postanowiła zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie

„wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego dyrektywy Rady 77/91/EWG, 78/855/EWG i 82/891/EWG oraz dyrektywę 2005/56/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących sprawozdawczości i dokumentacji w przypadku połączeń i podziałów”

Sekcja Jednolitego Rynku, Produkcji i Konsumpcji, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię dnia 3 lutego 2009 r. Sprawozdawcą była María Candelas SÁNCHEZ MIGUEL.

Na 451. sesji plenarnej w dniach 25–26 lutego 2009 r. (posiedzenie z 25 lutego) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny przyjął 104 głosami – 3 osoby wstrzymały się od głosu – następującą opinię:

1. Streszczenie i zalecenia

1.1 EKES wielokrotnie wnioskował o uproszczenie wspólnotowego dorobku prawnego. Nakładanie się na siebie przepisów zmienionych w trakcie ich obowiązywania stworzyło bowiem trudności w ich stosowaniu, m.in. w wielu przypadkach nastąpił rozrost biurokracji, co ogranicza płynność działania regulowanych instytucji.

1.2 Jednakże Komitet opowiedział się także za tym, by ten proces uproszczenia nie pociągał za sobą deregulacji lub zmniejszenia pewności prawa, która powinna istnieć we wszystkich dziedzinach prawodawstwa europejskiego.

1.3 Regulacja prawna rynku wewnętrznego i stosunki między europejskimi podmiotami społeczno-gospodarczymi pozwoliły z jednej strony na harmonizację różnych przepisów, a z drugiej umożliwiły swobodny przepływ osób i kapitału bez uszczerbku dla praw i obowiązków zainteresowanych stron.

1.4 Z tego powodu, uwzględniając konsekwencje wynikłe z braku regulacji i przejrzystości niektórych kluczowych instytucji rynku wewnętrznego, uważamy, że Komisja powinna ocenić, czy proponowane zmiany dotyczące uproszczenia będą miały jedynie pozytywne skutki i ograniczą koszty ekonomiczne, czy też przeciwnie, mogą wpłynąć na pewność prawa w odniesieniu do działań związanych z koncentracją poprzez połączenia i podziały.

1.5 Dlatego też EKES uważa, że należałoby wyraźnie oddzielić przepisy regulujące europejskie MŚP, które stanowią większość przedsiębiorstw na europejskim rynku wewnętrznym, od tych, które mają zastosowanie do wielkich korporacji, w

szczególności takich, które finansują swoją działalność poprzez rynki giełdowe. W istocie wymóg jednomyślności dla wielu z zaproponowanych przepisów można rozumieć jako odnoszący się do spółek kapitałowych małej i średniej wielkości, gdyż w przeciwnym razie nie miałby on sensu.

1.6 Do czasu dokonania takiego oddzielenia należy utrzymać gwarancje nie tylko dla udziałowców, lecz także dla wierzycieli i pracowników oraz znaleźć środki wsparcia dla MŚP, które złagodziłyby skutki ekonomiczne przestrzegania obowiązujących przepisów.

2. Wprowadzenie

2.1 Jedną z głównych trosk Komisji w odniesieniu do rynku wewnętrznego było ustanowienie procesu uproszczenia przepisów wspólnotowych, szczególnie tych dotyczących obciążeń administracyjnych dla przedsiębiorstw europejskich. Większość tych przedsiębiorstw to MŚP, jednak wiele wymogów określonych w dyrektywach w sprawie prawa spółek opracowano z myślą o dużych spółkach kapitałowych, które pozyskują fundusze na giełdzie.

2.2 Na wiosennym szczycie w 2007 r. Rada ⁽¹⁾ zatwierdziła program działań na rzecz uproszczenia i zmniejszenia obciążeń administracyjnych, które niepotrzebnie utrudniają działalność gospodarczą przedsiębiorstw. Ustanowiono cel dotyczący ograniczenia wspomnianych obciążeń administracyjnych o 25 % do 2012 r.

⁽¹⁾ Konkluzje Prezydencji Rady Europejskiej w Brukseli. Dok. 7224/07, s. 9.

2.3 W ramach prawa spółek przedstawiono już wnioski dotyczące uproszczenia w dwóch dziedzinach: prawa materialnego – w tzw. pierwszej dyrektywie w sprawie zakładania spółek akcyjnych ⁽¹⁾ oraz drugiej dyrektywie w sprawie utrzymania i zmian kapitału akcyjnego ⁽²⁾ – oraz prawa proceduralnego ⁽³⁾, zwłaszcza w dyrektywach w sprawie standardów księgowości, a także wymogów sprawozdawczości dla spółek notowanych na giełdzie.

2.4 Wśród dyrektyw, których zmianę się proponuje, dwie już były przedmiotem wniosków dotyczących uproszczenia, mianowicie trzecia dyrektywa w sprawie połączeń oraz szósta dyrektywa regulująca podziały ⁽⁴⁾ w odniesieniu do kluczowej kwestii zaangażowania niezależnych biegłych w przypadkach połączeń i podziałów spółek akcyjnych. EKES wypowiedział się ⁽⁵⁾ na ten temat krytycznie, stwierdzając, że brak obiektywnego kryterium zewnętrznego wobec przedsiębiorstwa mógłby narazić interesy osób trzecich, wierzycieli i pracowników.

3. Streszczenie wniosku Komisji

3.1 Wniosek dotyczący dyrektywy będący przedmiotem niniejszej opinii dotyczy bezpośrednio trzech dyrektyw: trzeciej dyrektywy w sprawie połączeń, szóstej dyrektywy w sprawie podziałów i, wreszcie, niedawno przyjętej dyrektywy w sprawie transgranicznego łączenia się spółek ⁽⁶⁾. Ponadto w sposób pośredni zmienia on drugą dyrektywę ⁽⁷⁾, gdyż wprowadzając do przepisów dotyczących połączeń i podziałów zapis o możliwości zwolnienia z wymogu sporządzania sprawozdania biegłego o wkładzie innym niż pieniężny wpływa na przepisy dotyczące zmian kapitału zawarte w tej dyrektywie.

3.2 Ogólnie rzecz biorąc środki na rzecz uproszczenia zaproponowane w trzech dyrektywach odnoszą się do następujących kwestii:

- ograniczenie wymagań dotyczących sprawozdawczości w kwestii planów połączeń i podziałów;
- wymogi publikowania i dokumentowania planów połączeń i podziałów w odniesieniu do udziałowców;
- uregulowanie przepisów dotyczących ochrony wierzycieli.

3.3 Zarówno w trzeciej, jak i w szóstej dyrektywie obecnie wymaga się przedstawiania trzech sprawozdań: sprawozdania administratorów w sprawie podstaw prawnych i ekonomicznych połączenia lub podziału; sprawozdania niezależnych biegłych; sprawozdania rachunkowego, gdy sprawoz-

danie roczne miało miejsce wcześniej niż przed sześcioma miesiącami. Wszystkie te sprawozdania powinny zostać zatwierdzone przez walne zgromadzenie każdego przedsiębiorstwa uczestniczącego w połączeniu lub podziale.

3.4 We wniosku ogranicza się te wymogi, gdy wszyscy udziałowcy jednomyślnie zgodzą się na rezygnację z pisemnego sprawozdania zarządu; z kolei do sprawozdania rachunkowego będą miały zastosowanie przepisy ustanowione dyrektywą w sprawie przejrzystości ⁽⁸⁾, w przypadku gdy przedsiębiorstwa posiadają papiery wartościowe dopuszczone do obrotu giełdowego.

3.5 Jeżeli chodzi o zmianę drugiej dyrektywy dotyczącą zmiany kapitału proponuje się, by zwolnić przedsiębiorstwa z obowiązku przedstawiania sprawozdań biegłych dotyczących wkładów innych niż pieniężne.

3.6 Ważną propozycją dotyczącą publikacji sprawozdań na temat połączeń i podziałów jest stosowanie nowych technologii – internetu, aby rozpowszechnić te informacje.

3.7 Jeżeli chodzi o ochronę wierzycieli, proponuje się zniesienie prawa, które polega na tym, że mogą oni wnosić sprzeciw wobec połączeń i podziałów, dopóki nie zostanie zagwarantowana spłata ich wierzytelności. Jednakże w przypadku transgranicznego łączenia się spółek, w trosce o ochronę wierzycieli nie zezwala się na zniesienie sprawozdania biegłych dla wkładów innych niż pieniężne, mając na uwadze gwarancję wartości, której można dochodzić sądowo w różnych państwach członkowskich, w których spółki mają siedzibę.

4. Komentarze do projektu zmian

4.1 EKES uważa uproszczenie prawodawstwa wspólnotowego za ogólnie pozytywne, zwłaszcza uproszczenie przepisów dotyczących spółek, ze względu na obciążenia administracyjne, z którymi borykają się przedsiębiorstwa europejskie, w szczególności MŚP będące ważnym elementem gospodarki UE. Jednakże wskazał już, że w żadnym wypadku proces uproszczenia nie może powodować niepewności prawnej dla podmiotów na rynku wewnętrznym.

4.2 Komitet rozumie zainteresowanie Komisji kwestią ochrony udziałowców jako właścicieli przedsiębiorstwa, lecz nie należy zapominać o innych stronach, które są zainteresowane takimi działaniami prawnymi, a których prawa mogłyby zostać naruszone. W związku z tym rozumiemy i wspieramy stanowisko Parlamentu Europejskiego ⁽⁹⁾, w którym przypomniano o potrzebie uwzględnienia interesów wszystkich zainteresowanych stron (inwestorów, właścicieli, wierzycieli i pracowników). EKES już wcześniej wyraził ten pogląd ⁽¹⁰⁾, który obecnie podkreślamy ponownie, że należy utrzymać przejrzystość i zaufanie podmiotów społeczno-gospodarczych na wewnętrznym rynku europejskim.

⁽¹⁾ Dyrektywa 68/151/EWG (Dz.U. L 65 z 14.3.1968, s. 8) zmieniona dyrektywą 2003/58/WE (Dz.U. L 221 z 4.9.2003, s. 13).

⁽²⁾ Dyrektywa 77/91/EWG (Dz.U. L 26 z 31.1.1977, s. 1), zmieniona dyrektywą 2006/68/WE (Dz.U. L 264 z 25.9.2006, s. 32).

⁽³⁾ Standardy księgowości i wymogi dotyczące przejrzystości informacji o emitentach – dyrektywa 2004/109/WE (Dz.U. L 390 z 31.12.2004, s. 38).

⁽⁴⁾ Dyrektywa 2007/63/WE (Dz.U. L 300 z 17.11.2007, s. 47) zmieniająca dyrektywy 78/855/EWG i 82/891/EWG w odniesieniu do wymogu sprawozdania niezależnego biegłego w przypadku łączenia spółek akcyjnych lub ich podziału.

⁽⁵⁾ Opinia EKES-u: Dz.U. C 175 z 27.7.2007, s. 33.

⁽⁶⁾ Dyrektywa 2005/56/WE w sprawie transgranicznego łączenia się spółek kapitałowych (Dz.U. L 310 z 25.11.2005, s. 1).

⁽⁷⁾ Dyrektywa 77/91/EWG.

⁽⁸⁾ Dyrektywa 2004/109/WE w sprawie przejrzystości informacji na temat emitentów, których papiery wartościowe są dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym.

⁽⁹⁾ Sprawozdanie Parlamentu Europejskiego A6-0101/2008.

⁽¹⁰⁾ Opinia EKES-u, Dz.U. C 117 z 30.4.2004, s. 43.

4.3 Jeżeli chodzi o zaproponowane uproszczenie wymogów sprawozdawczości dla planowanych połączeń i podziałów, które pozwala na zastąpienie publikacji w rejestrze publikacją na stronie internetowej w odniesieniu do dokumentów, które muszą zostać udostępnione udziałowcom i wierzycielom (ma to również zastosowanie do transgranicznego łączenia się spółek), należy poczynić kilka uwag krytycznych. Po pierwsze zmiana ta nie może zostać uznana za gwarancję praw ani akcjonariuszy, ani wierzycieli, jako że następuje utrata charakteru publicznego związanego z publikacją w rejestrze, a po drugie traci się możliwość wykorzystywania tych informacji jako wiarygodnego dowodu w jakimkolwiek sporze prawnym. Dlatego też sądzimy, że przejrzystość tego rodzaju operacji powinna mieć pierwszeństwo przed zaoszczędzeniem kosztów ekonomicznych, stąd nasze przekonanie, że należy lepiej gwarantować przestrzeganie tej zasady.

4.4 Z drugiej strony naszym zdaniem wydaje się właściwe, by nie powielać sprawozdań rachunkowych w przypadku spółek notowanych na giełdzie⁽¹⁾, ponieważ są one opracowywane nie tylko zgodnie z ustanowionymi przepisami, lecz także pod kontrolą uwzględniają wkład władz giełdowych. Wydaje się, że rozszerzenie tego postanowienia na inne spółki nienotowane na giełdzie w przypadku, gdy istnieje jednomyślna zgoda wszystkich udziałowców wszystkich zainteresowanych spółek, zniekształca cel przepisu. Oznacza to, że jeżeli dostępne są sprawozdania finansowe przedsiębiorstwa, sporządzone zgodnie z przepisami prawnymi, nie ma potrzeby ich powielania, lecz nie wynika to z art. 9 ust. ii) lit. b) trzeciej dyrektywy, w którym mowa jest o odstąpieniu od opracowania sprawozdania pod warunkiem jednomyślnej zgody akcjonariuszy.

4.5 Niepokojąca wydaje nam się zaproponowana zmiana drugiej dyrektywy 77/91/EWG, będąca kolejną zmianą obok tych wprowadzonych poprzednio. Proponuje się odstąpienie od stosowania art. 10, dotyczącego wkładu innego niż pieniężny oraz jego oceny przez niezależnego biegłego, jeżeli chodzi o połączenia i podziały, oraz stosowanie przepisów dotyczących sprawozdań biegłych wymaganych na mocy postanowień tego artykułu. Rozumiemy, że sprawozdanie określa część kapitału przypadającą na każdego udziałowca, zaś kapitał stanowi kwotę zobowiązań każdej spółki wobec osób trzecich. EKES utrzymuje swoje stanowisko w sprawie przejrzystości, zwłaszcza w sprawie gwarancji, którą powinny uzyskać wszystkie zainteresowane strony. Brak „obiektywnego” sprawozdania w sprawie aktywów danej spółki, stanowiących co najmniej wartość nominalną kapitału akcyjnego, nie stanowi dobrego początku.

4.6 Wreszcie sprzeciw wierzycieli wobec operacji połączeń lub podziałów do czasu otrzymania gwarancji, jeżeli posiadają oni wiarytelności wobec spółek, które uczestniczą w tych procedurach prawnych, jest jedną z form zapewnienia zaufania i płynności operacji handlowych. Gwarancja ta jednak ma ulec znacznemu ograniczeniu, ponieważ postanawia się, że wierzyciele będą musieli występować o odpowiednie gwarancje do „władz administracyjnych lub sądowych”, a także „przekonująco” wykazać, że zagrożone są ich prawa i że nie uzyskali odpowiednich gwarancji od spółki (art. 12 ust. 2 dyrektywy 82/891/EWG). Takie odwrócenie ciężaru dowodu powinno skłonić do refleksji nad adekwatnością tej zmiany, uwzględniając, że spowoduje ona poważne utrudnienia w dotąd rutynowych operacjach handlowych i może doprowadzić do wzrostu liczby operacji, którym towarzyszyłyby prawnie wiążące gwarancje.

Brukseli, 25 lutego 2009 r.

Mario SEPI

Przewodniczący

Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

⁽¹⁾ Dyrektywa 2004/109/WE w sprawie harmonizacji wymogów przejrzystości informacji na temat emitentów, których papiery wartościowe są dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym.